

Latvijas Dzelzceļnieku biedrības Sertificēšanas centrs

Apstiprināts
ar SC izpilddirektora 05.03.2024.gada
Lēmumu Nr.LDzB-SC-3.2.-3/24
Saskaņots ar Ekonomikas ministriju
(26.04.2024. vēstule Nr. 3.3-6/2024/2573N)

Kandidātiem būvprakses
sertifikāta saņemšanai

Sertificēšanas shēmas pielikums

PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS un eksāmena jautājumu tēmas

Dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvspeciālistiem
(valsts reglamentētā joma)

Rīga 2024

Saturs

Vispārīgie noteikumi	3.lpp.
Aktualizācijas lapa	4.lpp.
Profesionālās kvalifikācijas prasības:	
Dzelzceļa signalizācijas sistēmu projektēšana	5.-7.lpp.
Dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvdarbu vadīšana	8.-9.lpp.
Pielikums	10.-11.lpp.

Vispārīgie noteikumi

Dokuments – *Profesionālās kvalifikācijas prasības*, nosaka Pretendentam nepieciešamo dokumentu un specifisko zināšanu apjomu, kas apliecina viņa profesionālo kvalifikāciju un profesionālo kompetenci.

Dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvspeciālista sertifikātu var iegūt, ja iegūta izglītība, atbilstoši Būvniecības likuma 13.panta noteiktajām prasībām:
transporta elektronikas un telemehānikas inženiera,
transporta telemehānikā inženiera,
ceļu satiksmes dzelzceļa automātikas un telemehānikas inženiera,
dzelzceļa inženiera- elektriķa,
dzelzceļa elektrosistēmās inženiera,
datormātsistēmu inženiera,
dzelzceļa transporta inženiera,
būvinženiera jomās
vai ar augstākminēto specialitāšu programmām saistītā inženierzinātnes studiju programmā.

Profesionālās kvalifikācijas dokumentālā novērtēšana notiek dokumentā *Procedūras* apraksta “SERTIFICĒŠANAS SHĒMA valsts reglamentēto jomu būvspeciālistu kompetences novērtēšanai un patstāvīgās prakses uzraudzībai” noteiktajā kārtībā.

Eksaminēšana notiek iepriekšminētās procedūras apraksta kārtībā. Eksāmenā ir teorētiskie jautājumi un praktiskie uzdevumi, kuri tiek sagatavoti dokumentā *Procedūras* apraksta “NOLIKUMS par kandidātu vai būvspeciālistu kompetences pārbaudi” noteiktajā kārtībā. Eksaminēšanas laikā tiek izmantotas rakstveida zināšanu pārbaudes metodes.

Dokumentu - *Profesionālās kvalifikācijas prasības* izstrādā grupas vadītājs vai tā nozīmēts atbildīgais eksperts piesaistot eksaminētājus, pēc saskaņošanas ar Konsultatīvo padomi (KP), apstiprina centra izpilddirektors ar savu lēmumu.

Dokumenta lapas ir numurētas, dokumentu aktualizējot lapas tiek nomainītas, izmaiņas tiek saskaņotas un apstiprinātas.

Dokuments tiek nepārtraukti pilnveidots sekojot līdzi jaunākajām tendencēm, jaunām tehnoloģijām, būvniecības likumdošanai un būvstandartiem un aktualizēts ne retāk, kā vienu reizi gadā.

Dzelzceļa signalizācijas sistēmu un tīklu būvēm izvirzāmo būtisko prasību kopums:

	Projektēšana	Būvdarbu vadīšana un būvuzraudzība
Mehāniskā stiprība un stabilitāte	+	+
Ugunsdrošība	Neattiecas	Neattiecas
Vides aizsardzība un higiēna, tai skaitā nekaitīgums	+	+
Lietošanas drošība un vides pieejamība	Neattiecas	Neattiecas
Akustika (aizsardzība pret trokšņiem)	+	Neattiecas
Energoefektivitāte	Neattiecas	Neattiecas

Aktualizācijas lapa

Nr.	Datums	Nomainītās lapas	Apstiprinu
1.	09.08.2016.	3.,5.,6.,7.,8.,9.,10.	
2.	08.08.2017.	3.,5.,6.,7.	
3.	17.09.2018.	5.,6.,7.,8.-10.	
4.	31.05.2022.	1.,2.,4.,6.,11.-12.	
5.	18.04.2023.	5., 8., 11.	
6.	02.01.2024.	visas lapas	

PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS
būvprakses sertifikāta saņemšanai
dzelzceļa signalizācijas sistēmas projektēšanā

Dzelzceļa signalizācijas sistēma ir tehnisko līdzekļu kopums, kas nodrošina vilcienu kustības vadību un satiksmes drošību.

Dzelzceļa signalizācijas sistēmas projektētājs izstrādā visu tipu signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un citas dzelzceļa automātikas sistēmas pamatprasījumus, principiālas un montāžas shēmas.

Lai iegūtu sertifikātu dzelzceļa signalizācijas sistēmas projektēšanā **Pretendentam jāiesniedz:**

- Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.169 "Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi" (turpmāk - MK noteikumi Nr.169) 18.punktu persona Būvniecības informācijas sistēmas tīmekļvietnē (www.bis.gov.lv) aizpilda tiešsaistes iesnieguma veidlapu sertifikāta saņemšanai vai darbības sfēru pievienošanai, Būvniecības informācijas sistēmā ievadot:

- informāciju par izglītību, atbilstoši Būvniecības likuma 13.panta noteiktajām prasībām, kas apliecina iegūto kvalifikāciju, un elektroniski pievieno izglītību apliecinoša dokumenta kopiju, ja minētā informācija nav pieejama būvspeciālistu reģistrā. Nepieciešamības gadījumā tiek papildināts ar mācību iestādes izsniegtu apgūto priekšmetu sarakstu un apjomu;
- darbu sarakstu sertifikātam atbilstošā jomā, specialitātē un darbības sfērā, kuru izpildē persona piedalījies, kā arī kompetences pārbaudes iestādes noteiktos papildu dokumentus un attiecīgās darbības sfēras būvspeciālista apliecinājumu par minimālās praktiskā darba pieredzes programmas izpildi, t.i. ne mazāk kā divus gadus pēdējo septiņu gadu laikā, vai informāciju par specialitātei un darbības sfērai atbilstošu patstāvīgo praksi, ja minētā informācija nav pieejama būvspeciālistu reģistrā (MK noteikumi Nr.169. 12.2.).

- Izziņu, ka persona nav sodīta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu būvniecības jomā, kas minēta MK noteikumu Nr.169. pielikums Nr.3, vai tai ir noņemta vai dzēsta sodāmība.

- Projektēšanas jomā Kandidāts iesniedz vismaz vienu atbilstoša būvspeciālista vadībā izstrādātu būvprojektu, par kuru ir veikta atzīme par būvatļaujas projektēšanas nosacījumu izpildes izvērtēšanu, tajā skaitā projekta risinājumu, būvei izvirzāmo būtisko prasību piemērošanas, projekta procesa apraksta, projekta atbilstības normatīvajiem aktiem izvērtēšanas, projekta sadaļu novērtēšana atbilstoši darbības sfērai, projekta sadaļu savstarpējās saskaņotības novērtēšana.

- Dokuments, kas apliecina maksu par sertificēšanas pakalpojumu.

Pretendentam būvspeciālistu reģistrā jāievada:

- Informācija par izglītību, kas apliecina iegūto kvalifikāciju, un elektroniski pievieno izglītību apliecinoša dokumenta kopiju;

- Apliecinātu to darbu sarakstu sertifikātam atbilstošā jomā, specialitātē un darbības sfērā, kuru izpildē persona piedalījies.

Kandidātam jānokārto profesionālās kompetences pārbaude rakstveidā LDzB
Sertificēšanas centra eksaminēšanas sēdē, kas sastāv no:

- Jautājumiem par būvprakses vispārīgiem jautājumiem, normatīvajiem aktiem, tajā skaitā būvprojektēšanas un būvprojekta dokumentāciju, projekta vadību, būvniecības procesa posmiem, autoruzraudzību (skat.Pielikumā).
- Trīs praktiskiem uzdevumiem atbilstoši darbības sfērai.
- Intervija par būvprojektu, kura izstrādē Pretendents ir piedalījies.

JAUTĀJUMU TĒMAS dzelzceļa signalizācijas sistēmu projektēšanā

- Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvie dokumenti, kuri regulē dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvniecības un projektēšanas procesu.
- Tehniskā projekta izstrādes un saskaņošanas kārtība.
- Tehniskās prasības dzelzceļa signalizācijas sistēmām.
- Dzelzceļa signalizācijas sistēmu pamatuzdevumi un tehniskās dokumentācijas sastāvs:
 - Elektriskas (t.sk. mikroprocesoru) centralizācijas sistēmas.
 - Automātiskās un pusautomātiskās bloķēšanas sistēmas.
 - Pārbrauktuvju signalizācijas sistēmas.
 - Dzelzceļa gājēju pāreju sistēmas.
 - Šķirošanas uzkalnu centralizācijas sistēmas.
 - Automātisko lokomotīvu signalizācijas sistēma.
 - Dispečercentralizācijas sistēmas.
- Dzelzceļa signalizācijas sistēmu iekārtas:
 - Luksoforu klasifikācija pēc to nozīmes, stacijas un ceļa posma luksoforu signalizācija;
 - Sliežu ķēžu tipi un to darbības režīmi;
 - Pārmiju elektropiedziņu klasifikācija un to darbības režīmi;
 - Dzelzceļa pārbrauktuvju klasifikācija.
 - Dzelzceļa gājēju pāreju klasifikācija.
- Projektēšanas nosacījumu izpilde.
- Atzīmju no tehnisko noteikumu izsniedzējiem saņemšanas kārtība.
- Būvprojekta izmaiņas pirms un pēc visu atzīmju saņemšanas.
- Būvobjekta būvniecības un pieņemšanas - nodošanas kārtība.
- Būvspecialistu obligātā civiltiesiskā apdrošināšana.
- Būvnormatīvi un standarti.

Trīs praktiskie uzdevumi dzelzceļa signalizācijas sistēmu projektēšanā.

- Uz dzelzceļa stacijas shematiskā plāna izvietot vilcienu un manevru luksoforus ar signālugunīm, parādot to nosaukumus.
- Parādīt vilcienu un manevru luksoforu uguns krāsu, izmantojot nosacītos apzīmējumus, kas pielietoti dzelzceļa stacijas shematiskajos plānos.
- Noteikt pieņemšanas - nosūtīšanas ceļu lietderīgo garumu.

PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS
būvprakses sertifikāta saņemšanai
dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvdarbu vadīšanai

Dzelzceļa signalizācijas sistēma ir tehnisko līdzekļu kopums, kas nodrošina vilcienu kustības vadību un satiksmes drošību.

Būvdarbu vadītājs uzrauga darbus un procesus, kas tiek veikti būvlaukumā (zemes gabalā) būvniecības procesā, kā arī nodrošina darba drošības, satiksmes drošības un darba likumdošanas ievērošanu šīnī procesā, vai arī veic būvdarbu būvuzraudzību, pasūtītāja interesēs uzrauga būvniecības gaitu un tās atbilstību līgumam, būvprojektam, būvnormatīviem un likumiem.

Lai iegūtu sertifikātu dzelzceļa signalizācijas sistēmas būvdarbu vadīšanai **Pretendentam jāiesniedz:**

- Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.169 "Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi" (turpmāk - MK noteikumi Nr.169) 18.punktu persona Būvniecības informācijas sistēmas tīmekļvietnē (www.bis.gov.lv) aizpilda tiešsaistes iesnieguma veidlapu sertifikāta saņemšanai vai darbības sfēru pievienošanai, Būvniecības informācijas sistēmā ievadot:
 - informāciju par izglītību, atbilstoši Būvniecības likuma 13.panta noteiktajām prasībām, kas apliecina iegūto kvalifikāciju, un elektroniski pievieno izglītību apliecinoša dokumenta kopiju, ja minētā informācija nav pieejama būvspeciālistu reģistrā. Nepieciešamības gadījumā tiek papildināts ar mācību iestādes izsniegtu apgūto priekšmetu sarakstu un apjomu;
 - darbu sarakstu sertifikātam atbilstošā jomā, specialitātē un darbības sfērā, kuru izpildē persona piedalījies, kā arī kompetences pārbaudes iestādes noteiktos papildu dokumentus un attiecīgās darbības sfēras būvspeciālista apliecinājumu par minimālās praktiskā darba pieredzes programmas izpildi, t.i. ne mazāk kā divus gadus pēdējo septiņu gadu laikā, vai informāciju par specialitātei un darbības sfērai atbilstošu patstāvīgo praksi, ja minētā informācija nav pieejama būvspeciālistu reģistrā (MK noteikumi Nr.169. 12.2.).
- Izziņu, ka persona nav sodīta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu būvniecības jomā, kas minēta MK noteikumu Nr.169. 3.pielikumā, vai tai ir noņemta vai dzēsta sodāmība.
- Dokuments, kas apliecina maksu par sertificēšanas pakalpojumu.

Pretendentam Būvspeciālistu reģistrā jāievada:

- Informācija par izglītību, kas apliecina iegūto kvalifikāciju, un elektroniski pievieno izglītību apliecinoša dokumenta kopiju
- Apliecinātu to darbu sarakstu sertifikātam atbilstošā jomā, specialitātē un darbības sfērā, kuru izpildē persona piedalījies.

Kandidātam jānokārto profesionālās kompetences pārbaude rakstveidā LDzB Sertificēšanas centra eksaminēšanas sēdē, kas sastāv no:

- jautājumi par katru no būvei izvirzāmām būtiskām prasībām;
- trīs patstāvīgai praksei būtiski uzdevumi un attiecīgo standartu piemērošanu.

JAUTĀJUMU TĒMAS dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvdarbu vadīšanā

• Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvie dokumenti, kuri regulē dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvniecības, uzraudzības un projektēšanas procesu.

- Būvniecībā lietotie termini un vispārīgie jēdzieni.
- Dzelzceļa objektu sadalījums pa grupām.
- Būvatļauja un to saņemšanas kārtība.
- Būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpilde.
- Būvuzraudzības nepieciešamības noteikšana.
- Būvuzraudzības plāns.
- Būvuzrauga pienākumi un tiesības.
- Atskaite par būvuzraudzību būvobjektā.
- Būvprojekta izmaiņas pirms un pēc visu atzīmju saņemšanas.
- Būvdarbu kvalitātes kontroles kārtība.
- Būvizstrādājumu tirgus uzraudzības kārtība.
- Segto darbu un nozīmīgo konstrukciju aktu saturs.
- Atzīmju no tehnisko noteikumu izsniedzējiem saņemšanas kārtība.
- Pabeigto darbu nodošana ekspluatācijā.
- Būvspeciālistu obligātā civiltiesiskā apdrošināšana.
- Būvnormatīvi un standarti.
- Savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas infrastruktūras apakšsistēmai.

Trīs praktiskie uzdevumi dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvdarbu vadīšanai:

• Stacijas signalizācijas iekārtu kabeļa plāna izskatīšana un paskaidrošana, shēmas apzīmējumu atšifrēšana..

- Būvuzraudzības plāna izstrādāšanas kārtība.
- Būvizstrādājumu atbilstības noteikšana.

Galvenie normatīvie dokumenti, kas regulē vai apraksta dzelzceļa signalizācijas sistēmu būvspeciālistu darbību

1. LR normatīvi akti

- **Dzelzceļa likums** (1998.gada 1.aprīlī).
- **Vispārīgie būvnoteikumi**, MK noteikumi **Nr.500**. (spēkā no 2014.gada 19. augusta).
- **Dzelzceļa būvnoteikumi**, MK noteikumi **Nr.530** (spēkā no 2014. gada 1. oktobri).
- **Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumi**, MK noteikumi **Nr.680** (spēkā ar 01.01.2024.)
- **Būvniecības likums** (spēkā ar 2014.g. 1.oktobri).
- **Dzelzceļa būvju tuvinājumu un ritošā sastāva gabarīti**, Latvijas Standarts **LVS 282:2021**, (spēkā ar 23.12.2021.).
- **Elektronisko sakaru inženierbūvju būvnoteikumi**, MK noteikumi Nr.501 (spēkā no 2014.gada 1.oktobri).
- **Dzelzceļa zemes nodalījuma joslas ekspluatācijas noteikumi**, MK noteikumi **Nr.79** (spēkā ar 2005.gada 5.februāri).
- **Dzelzceļa aizsargjoslu noteikšanas metodika**, MK noteikumi **Nr.457**. (spēkā ar 19.12.1998.).
- **Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus**, MK noteikumi **Nr. 92** (spēkā ar 01.03.2003.).
- **Dzelzceļa pārbrauktuvju un pāreju ierīkošanas, aprīkošanas, apkalpošanas un slēgšanas noteikumi** MK noteikumi **Nr.392** (spēkā ar 01.11.1998.).
- **Dzelzceļa savstarpējās izmantojamības noteikumi**, MK noteikumi **Nr. 374** (spēkā ar 16.06.2020).

2. Profesionālai darbībai papildus izmantojamie LDZ noteikumi un instrukcijas:

- „Instrukcija par vilcienu kustības drošību, veicot SCB (signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas) ierīču tehniskās apkopes un remonta darbus”. TA 01-2004. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 15.09.2004. rīkojumu Nr.DVI-3/386.
- „Instrukcija par uzbūvēto dzelzceļa automātikas un telemehānikas objektu (SCB ierīču) pieņemšanu ekspluatācijā”. Nr. TA-08-2009. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 2009.g.1.septembri.
- „Instrukcija par tehnoloģisko pārtraukumu (“logu”) piešķiršanas, izmantošanas un atcelšanas kārtību”. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 2010.g. 25.oktobra rīkojumu Nr. D-3/538.
- „Signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas (SCB) iekārtu tehniskās dokumentācijas turēšanas instrukcija”. Nr. TA 0594. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 1994.g.10.februāri.
- „SCB ierīču tehniskās apkopes normas”. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 2000.g.7.jūlijā.
- „Latvijas Republikas dzelzceļu pārbrauktuvju ierīkošanas un apkalpošanas instrukcija”. Nr. C 008. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 1997.g.22.jūliju.
- „VAS „Latvijas dzelzceļš” optiskās šķiedras sakaru līnijas tehniskās apkopes, remonta un atjaunošanas instrukcija” Nr.DT-2/11-2011.
- „Noteikumi par kabeļu likšanu dzelzceļa zemes klātnē”. Nr. TS-2701. VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 2001.g.16.maiju.

- **„Instrukcija par valsts a/s “Latvijas dzelzceļš” elektroenerģijas lietotāju elektroapgādes drošības kategorijām (izņemot elektroenerģijas lietotājus)”. Nr. TE-3099.** VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 1999.g.8.aprīli.
- **„SCB elektroapgādes iekārtu tehniskās apkalpošanas un remontu instrukcija” Nr.TE-2798.** VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 18.01.1998.
- **“Instrukcija par vilcienu kustības drošību, veicot darbus uz kontakttīkla ar izolējošiem noceļamiem remonttorņiem” Nr.TE-2697** VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 10.12.1997.
- **„Ražošanas objektu pagaidu apgaismošanas normas”.** Valsts a/s “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 03.10.2007. rīkojumu Nr.D-3/585.
- **„Darba aizsardzības noteikumi signalizācijas un sakaru saimniecībā”. Nr. ITU-3/57.** VAS “Latvijas dzelzceļš”. Spēkā ar 1999.g.3.decembri.
- **“Tehnoloģiskās projektēšanas normas”** GTSS. Spēkā ar 1986.g.
- **“Norādījumi par luksoforu signalizācijas lietošanu dzelzceļos”** RU-30-80. Spēkā ar 01.10.1981.g.
- **Mikroprocesoru elektriska centralizācija “Ebilock 950”,** GTSS, 410515-TMP.

Saskaņots ar KP 04.03.2024.